

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 0850804052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2020-09-24

Förslag till avfallsplan för Stockholms kommun 2021 – 2024 .

Remiss från avfallsnämnden, dnr 20NM3.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från avfallsnämnden.
2. Stadsdelsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt 15 kap. 41 § Miljöbalken ta fram en avfallsplan som tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering utgör kommunens renhållningsordning. Stockholm Vatten och Avfall har utarbetat ett förslag till avfallsplan för Stockholms kommun för perioden 2021-2024.

I bilagan ”*Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga*” finns en uppställning av åtgärdsförslag kopplade till mål och delmål samt berörda aktörer. Förvaltningen anser att de föreslagna åtgärderna är relevanta och genomförbara. Det saknas emellertid ett tydligt klagörande om vilka nämnder och bolag som har huvudansvar för att leda samordningen av de åtgärder där fler än en aktör är berörd. Förvaltningen menar att detta tydligt måste framgå i bilagan för att säkerställa att uppsatta delmål nås under planperioden.

Vidare anser förvaltningen att åtgärdsförslaget om att stadsdelsförvaltningarna ska ”*Kommunicera kring arbetet med att hålla rent samt motverka nedskräpning*” istället bör ske via stadsgemensamma kommunikationsinsatser för bättre effektivitet och för att stadens alla invånare och verksamma ska få tillgång till samma information. Det är också viktigt att prioritera informationsinsatser vid förskolor och skolor i syfte att tidigt öka kunskapen om avfallsfrågor samt skapa attityd- och beteendeförändringar.

Bakgrund

Varje kommun ska enligt 15 kap. 41 § Miljöbalken ta fram en avfallsplan som tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering utgör kommunens renhållningsordning. Uppgifterna i avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Avfallsplanen ska omfatta allt avfall i kommunen, både det som kommunen har ansvar för och övrigt avfall. Planen ska innehålla mål och åtgärder för att förebygga och hantera det avfall som kommunen ansvarar för. För övrigt avfall ska avfallsplanen innehålla mål och åtgärder i den utsträckning som kommunen kan påverka detta.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom administrativa avdelningen.

Sammanfattning av remissen

Stockholm Vatten och Avfall har utarbetat ett förslag till avfallsplan för Stockholms kommun för perioden 2021-2024.

Syftet med avfallsplanen är att ha en strategi för Stockholms stads och andra aktörers arbete inom avfallsområdet vid exempelvis planering av nya områden, vid prövning av bygglov, vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet samt för hur invånare och verksamheter ska hantera sitt avfall. År 2025 förväntas Stockholms stad ha drygt en miljon invånare. Den stadigt växande folkmängden innebär ökade krav på tillräcklig plats för återbruk och förebyggande åtgärder samt på hanteringen av hushållens och olika verksamheters avfall. Investeringar i insamlingssystem och behandlingsanläggningar inom Stockholms stad under planperioden utgörs till stor del av de kostnader som är förknippade med etablering av en sorteringsanläggning i Högdalen samt uppförande av sopsugsanläggningar. Utöver det kommer även kostnader för av- och nyetableringar av återvinningscentraler och återbruk.

Att förebygga avfall är att minska avfallets mängd och farlighet, det är det högst prioriterade steget i EU:s avfallshierarki, den så kallade avfallstrappan. Prioriteringsordningen för hur avfall ska tas omhand är enligt följande: 1 förebyggande, 2 återanvändning, 3 materialåtervinning, 4 energiåtervinning och 5 deponering. Även om materialet i avfallet kan återvinnas är det bättre för klimatet och miljön att undvika att avfallet överhuvudtaget uppstår. Det förebyggande arbetet handlar alltså inte om avfallssortering utan om åtgärder som görs innan avfallet uppstår. En cirkulär ekonomi behåller värdet på produkter, material och resurser så länge som möjligt, samtidigt som avfallsgenereringen minimeras. Genom hållbar konsumtion, produktion av varor och åtgärder för

avfallsförebyggande samt mer cirkulära flöden kan både resursförbrukningen och klimatpåverkande utsläpp minska.

Remissförslaget har utformats med utgångspunkt i lagstiftning, nationella och regionala miljömål samt stadens miljöprogram och klimathandlingsplan. Förslaget är i stort en revidering av gällande avfallsplan med fyra huvudmål med åtföljande delmål för planperioden, ansvariga aktörer samt åtgärdsförslag. Tre av de fyra huvudmålen är kvar men något omarbetade. Ett nytt huvudmål om nedskräpning har tillkommit där åtgärder för att förebygga och avhjälpa nedskräpning har samlats. Huvudmålet om farligt avfall har tagits bort, delmålen samt åtgärder för detta ingår nu istället under övriga huvudmål. Nedan återges remissförslagets mål samt delmål. Åtgärdsförslag samt utpekade aktörer återfinns i bilagan ”*Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga*”. Stockholm Vatten och Avfall har det övergripande ansvaret för uppföljning av avfallsplanen, en fördjupad avstämning ska genomföras efter halva planperioden.

Mål 1

Avfall från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppkommer ska tas om hand resurseffektivt.

Stockholms stad strävar efter att förebygga avfall genom att köpa rätt produkter i rätt mängder. Produkter återanvänds och repareras när så är möjligt. Staden strävar efter att flytta avfallet uppåt i enlighet med EU:s avfallshierarki. Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och att mer avfall genereras behöver brytas. En förutsättning för det är att resurser utnyttjas effektivare, att konsumtionsmönstren förändras och att produkters livstid förlängs.

Delmål

- 1.1** Den totala mängden avfall ska minska.
- 1.2** En större mängd produkter återanvänds.
- 1.3** En större andel av avfallet ska materialåtervinnas.
- 1.4** Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen ska vara mindre än 0,3 procent.
- 1.5** Mängden matavfall som behandlas biologiskt för biogasutvinning och näringsåterförsel ska öka till minst 70 procent samtidigt som matsvinnet i staden ska minska.
- 1.6** Mängden anläggnings-, bygg- och rivningsavfall ska minska.
- 1.7** Mängden textilavfall som förebyggs, återanvänds och materialåtervinnas ska öka.
- 1.8** Mängden plastavfall som förebyggs, återanvänds och materialåtervinnas ska öka.
- 1.9** Minst 60 procent av fosfor i avloppsslam ska tas tillvara och återföras som växtnäring till åkermark.

Mål 2

Nedskräpningen i staden ska minska.

Nedskräpade platser kan skapa en känsla av otrygghet förutom att det ser trist ut. Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete med att minska nedskräpningen på gator och torg, samt i parker och grönområden. Åtgärderna består i att öka städningen och att med kampanjer och kommunikation förändra medborgarnas attityd och beteende beträffande nedskräpning. Nya insamlingssystem provas och städning sker när människor ser.

Delmål

2.1 Nedskräpningen i stadsmiljön och grönområden ska minska.

2.2 Uppkomsten av marint skräp ska minska.

Mål 3

Avfallshanteringen ska anpassas till människan.

Avfallshanteringsystemen ska fungera bra för alla som bor och verkar i Stockholm. Hela hanteringskedjan ska präglas av en god arbetsmiljö, hänsyn till den omgivande miljön och till avfallslämnarna; från det att avfallet uppkommer, via insamlingen till att det slutligen omhändertas och behandlas. Redan innan avfall uppkommer ska förebyggande och återanvändning vara enkla och naturliga åtgärder. Alla som bor och verkar i staden har ett ansvar för att avfallshanteringen fungerar i det led där man själv deltar.

Delmål

3.1 Kommunikation ska öka kunskap och motivation kring förebyggande och hantering av avfall.

3.2 Systemen för avfallshantering ska vara enkla, ha god tillgänglighet och vara trygga att använda.

3.3 Systemen för avfallshantering ska erbjuda en god arbetsmiljö.

Mål 4

Avfallshantering ska vara en självklar del i stadens fysiska planering.

Detta mål har en central roll för måluppfyllelsen för alla övriga mål. I takt med att stadens befolkning och nyttjande av stadens resurser växer förväntas även mängden avfall som ska tas om hand öka. Även om mängden avfall per person kommer minska bedöms befolkningsökningen utgöra ett större tillskott under planperioden. Även om storstaden har goda generella förutsättningar för en effektiv avfallshantering, är det en utmaning att skapa system som är lättillgängliga, miljö- och kostnadseffektiva och samtidigt väl anpassade till stadsmiljön. Beroende på typen av bebyggelse behövs i vissa områden fastighetsnära lösningar medan det i andra passar

bäst med en central anläggning. Det finns också en framkomlighetsaspekt i hur avfallshanteringen planeras.

Delmål

- 4.1** Vid ny- och ombyggnationer ska avfallsfrågorna beaktas under hela planerings- och genomförandeprocessen.
- 4.2** Vid förtätning ska helhetslösningar för avfallshanteringen som täcker in både ny och befintlig bebyggelse övervägas.
- 4.3** Mark och byggnader ska i större utsträckning kunna användas för avfallsverksamhet i syfte att minska avfall, transporter och störning.
- 4.4** Ökad hänsyn ska tas till den omgivande miljön vid hantering av avfall.
- 4.5** Nya tekniklösningar ska undersökas och insamlingsystem samt behandlingsmetoder ska fortsätta utvecklas.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till remissförslaget som är en ambitiös redogörelse av nuläget med mål och delmål som är helt i linje med stadens miljöprogram och klimathandlingsplan samt de nationella miljö kvalitetsmålen.

I bilagan "*Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga*" finns en uppställning av åtgärdsförslag kopplade till mål och delmål samt berörda aktörer. Förvaltningen anser att de föreslagna åtgärderna är relevanta och genomförbara. Det saknas emellertid ett tydligt klagörande om vilka nämnder och bolag som har huvudansvar för att leda samordningen av de åtgärder där fler än en aktör är berörd. Förvaltningen menar att detta tydligt måste framgå i bilagan för att säkerställa att uppsatta delmål nås under planperioden.

Stadsdelsnämnden berörs i huvudsak av åtgärdsförslag kopplade till delmål under mål 2 "*Nedskräpningen i staden ska minska*".

Renhållningsansvaret inom Stockholms stad fördelas mellan många aktörer. Stadsdelsnämnden ansvarar för renhållning i parker och på parkvägar samt i vattenområden i de fall där skräp kan hämtas in från land. Många av de föreslagna åtgärderna ingår sedan länge i förvaltningens kontinuerliga skötsel av stadsdelsområdets park- och naturområden. Förutom bosättningar som innebär nedskräpning som kräver särskilda åtgärder, så anser inte förvaltningen att nedskräpningen har ökat inom stadsdelsområdet. Förvaltningen ansvarar för utplacering och tömning av papperskorgar och enligt nuvarande entreprenadavtal ska "funktionen av papperskorgen upprätthållas", med det menas att papperskorgarna aldrig får bli fyllda. Avtalsformuleringen har medfört en avsevärd förbättring mot tidigare avtal som innebar ett bestämt antal tömningar per

vecka beroende på områdets beskaffenhet. En intensivare uppföljning av förvaltningens renhållningsentreprenör bör också ha bidragit till en bättre renhållning av stadsdelsområdets park- och naturområden. Utvalda park- och naturområden har också utrustats med kärl för källsortering med syfte att öka materialåtervinningen och minska nedskräpningen.

Vidare anser förvaltningen att åtgärdsförslaget om att stadsdelsförvaltningarna ska ”*Kommunicera kring arbetet med att hålla rent samt motverka nedskräpning*” istället bör ske via stadsgemensamma kommunikationsinsatser för bättre effektivitet och för att stadens alla invånare och verksamma ska få tillgång till samma information. Information och motivation till både fastighetsägare och hushållen är nödvändigt för att uppställda mål ska uppnås. Det är också viktigt att prioritera informationsinsatser vid förskolor och skolor i syfte att tidigt öka kunskapen om avfallsfrågor samt skapa attityd- och beteendeförändringar.

Att ställa om till ett mer hållbart och resurseffektivt samhälle, en cirkulär ekonomi, är en stor utmaning. Avfallshanteringen är en viktig del av stadens infrastruktur och måste beaktas tidigt i planprocessen av nya bostadsområden. Förvaltningen anser att den fastighetsnära insamlingen måste öka och att det sker en utveckling av olika insamlingssystem.

Uppföljningen av avfallsplanens genomförande kommer att bli betydelsefull i syfte att sprida goda idéer, bidra till samarbeten samt identifiera behov av ytterligare insatser.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör

Pirjo Dahlgren-Jespersson
Avdelningschef

Bilagor:

1. Bilaga A, Avfallsplan för Stockholm 2021-2024.
2. Bilaga A1, Sammanställning av alla åtgärder och ansvariga.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2020-09-02
Pirjo Dahlgren-Jespersson, Avdelningschef	2020-09-02